Célegyenesben

avagy egy TÁMOP-projekt megvalósításának állomásai

Előzmények

A Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében pályázati felhívás jelent meg „Tudásdepó-Expressz" – *A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében – Országos elektronikus szolgáltatások bővítése, fejlesztése címmel*, amelynek kódszáma: TÁMOP-3.2.4/08/2.

A „Tudásdepó-Expressz" elnevezésű konstrukció célja az volt, hogy a könyvtári rendszer nagyobb hatékonysággal szolgálja a minőségi oktatást, a formális oktatáson kívüli képzést és tanulást, a könyvtári szolgáltatásokkal megvalósítandó olvasási és digitális kompetenciák fejlesztését. Ezekhez a célokhoz kapcsolódott az az elképzelés is, hogy a könyvtári rendszer bővítse és összehangolja a dokumentum- és információszolgáltatás országos rendszerét. E fejlesztések keretén belül kerülhet sor – többek között – a különböző országos könyvtári adatbázisok közös keresőrendszerének kialakítására, országos olvasás-népszerűsítő és -fejlesztő program kialakítására, elérhető web-alapú szolgáltatások fejlesztésére. A pályázat egyik célcsoportja a gyermek- és ifjúsági korosztály, számukra a könyvtárak közösségi színtérként segíthetik a tájékozódást és a tanulást, az irodalomhoz és a szakirodalomhoz való hozzáférést. Mindezek megvalósításához jól képzett könyvtári és információs szakemberekre van szükség, akik ismerik az idegen nyelvű adatbázisokat, felhasználói szintű idegen nyelvi ismereteik vannak és ezek birtokában segíteni tudnak a könyvtárhasználóknak.

A pályázati célok összhangban álltak a Miskolci Egyetem Könyvtár, Levéltár, Múzeum fejlesztési terveivel, céljaival, így kézenfekvő volt, hogy az intézmény elkészíti pályázati anyagát.

A minisztérium többször módosította a beadási határidőt; végül 2009 februárjában adhatta be az intézmény az elkészített, *Országos és helyi elektronikus könyvtári szolgáltatások fejlesztése a Miskolci Egyetemen az oktatás – képzés és az élethosszig tartó tanulás támogatása érdekében* című pályázati anyagát.

2009 júliusában kapott értesítést a könyvtár, hogy pályázata pozitív elbírálásban részesült. A továbbiakban a támogatási szerződéshez szükséges mellékleteket, igazolásokat, egyéb dokumentációt kellett beszerezni és összeállítani, majd elküldeni az Oktatási és Kulturális Minisztérium Támogatáskezelő Igazgatóságához.

A projekt megvalósítására vonatkozó támogatási szerződést október 14-én írta alá a Miskolci Egyetem és az Oktatási és Kulturális Minisztérium. A pályázott 200 millió Ft-ból a nyertes projekt megvalósítására 194 704 000,– Ft állt rendelkezés-

re; az összeg felhasználására a programok lebonyolítása alatt, 2009. október 14-től 2011. március 31-ig kerülhetett sor.

Projektfeladatok és megvalósításuk

A nyertes pályázatnak megfelelően a Miskolci Egyetem, Könyvtár, Levéltár, Múzeumában megkezdődött a TÁMOP 3.2.4-08/2-2009-0005. sz. projekt keretén belül, az egyes országos és helyi elektronikus könyvtári szolgáltatások fejlesztése. A közel 200 millió forintos EU-támogatás lehetőséget nyújtott több, országos könyvtári adatbázis összehangolására. Az egyetemi könyvtár és partnerintézményei vállalták, hogy együttesen fejlesztik szolgáltatásaikat és információ-szolgáltatási rendszerüket annak érdekében, hogy hatékonyabbá tegyék a minőségi oktatást, a formális oktatáson kívüli képzést és az új tanulási formák elterjesztését.

A Miskolci Egyetem könyvtára az Országos Széchényi Könyvtárral és a Pannon Egyetemmel együttműködve kívánja létrehozni és megteremteni egy – digitális tartalmak tárolására szolgáló – országos cikkarchívum alapjait. A könyvtár a már digitalizált cikkek és részdokumentumok összegyűjtésével, rendszerezésével segíti elő az országos dokumentumküldő rendszer működését.

A Miskolci Egyetem Könyvtár, Levéltár, Múzeum az Észak-magyarországi Régió legnagyobb információs központja, ezért kiemelten kezeli a könyvtári szolgáltatások népszerűsítését, valamint a könyvtárhasználatra irányuló digitális és információkeresési kompetenciák fejlesztését. Ezeknek a céloknak a megvalósításában nyújt segítséget, ad lehetőséget a TÁMOP-projekt.

A projektfeladatok megvalósításához – értékhatártól függően – közbeszerzési eljárás kapcsolódott. Négy feladatblokkot érintett ez a kötelezettség, így közösségi, nemzeti és egyszerűsített közbeszerzési eljárásokat kellett lefolytatni. A könyvtári bútorok vásárlására az egyetemen a központosított közbeszerzés keretében került sor.

A négy, eltérő nagyságrendű feladatblokk közül elsőként kell említeni a projektben legnagyobb és legjelentősebb feladatokat összefogó *Országos cikkarchívum fejlesztése, a Miskolci Egyetem Könyvtár, Levéltár, Múzeum adatbázis szoftvereinek továbbfejlesztése, az Országos Széchényi Könyvtár adatbázisaival (EPA, HUMANUS) történő összehangolása, adatbázisainak adatfeltöltése* elnevezésű blokkot.

A közösségi közbeszerzési eljárás lefolytatása után, 2010 júniusában került sor szerződéskötésre, és elkezdődhettek a szoftverfejlesztési és adatbeviteli munkák. Ez a közbeszerzési eljárás rendkívül hosszadalmasnak bizonyult, ezért kérni kellett a projekt időtartamának három hónappal történő meghosszabbítását. Ezt a lépést a feltöltendő adatok tetemes mennyisége is indokolta. A nyáron elkezdődött munkálatok alább felsorolt részfeladatai jó ütemben haladnak, behozva a közbeszerzési eljárás elhúzódásával keletkezett időbeli hátrányt:

- az egyetemi könyvtár tulajdonát képező JaDoX szoftver időarányos fejlesztése (rendszertervezés);
- a három legnagyobb (magyar folyóiratcikkeket feltáró) országos könyvtári adatbázis – EPA, HUMANUS, MATARKA – közös felületen való keresését szolgáló szoftver fejlesztése;

- a HunTéka adatbázis bővítését szolgáló 17 ezer bibliográfiai rekordból eddig már 12 ezer rekord bevitele megtörtént;
- a 600 ezer címadatból közel 400 ezer címadat mostanra a tartalomjegyzék részévé vált;
- valamint elkezdődött egy – digitális tartalmak tárolására szolgáló – országos cikkarchívum alapjainak megteremtése, az Országos Széchényi Könyvtárral és a Pannon Egyetemmel együttműködve.

Az országos folyóirat-adatbázisok összehangolása során megvalósult az adatkonverzió, és létrehozták az EPA–HUMANUS–MATARKA adatbázisok közös lekérdező felületét. A projekt eredményeként könnyebbé válik a jelenlegi három legnagyobb magyar cikkszolgáltatás együttes keresése a felhasználók számára. A szolgáltatások összehangolásával, a rendszerek közötti automatikus adatcserével, a párhuzamos feldolgozások megszüntetésével javul a könyvtári munka hatékonysága, nem utolsó sorban az olvasó, könyvtárhasználó, egyetemi hallgató gyorsabban juthat a teljes körű információhoz, különféle digitális tartalmakhoz.

Mind a feladatokat, mind a költségeket tekintve a második kiemelkedő projektfeladat a *Tematikus egyetemi gyűjtemények oktatási és kutatási webportáljának létrehozása és feltöltése.* Ebben az esetben is a közbeszerzési eljárás után kezdődhetett a munka. Elmondható, hogy a miskolci oktatástörténeti webportál és a XIX. századi műszaki-oktatási, képalapú tudástárház, valamint a műszaki kultúrát népszerűsítő szemantikai webportálok adatfeltöltése és portálfejlesztése – lassan a végéhez közeledve – a szerződés mellékletében leírt ütemterv szerint halad.

Látványos változást eredményezett és már nagyon időszerű volt az új, modern *könyvtári bútorok beszerzése,* a régi kölcsönző pultrendszer cseréje, amely 2010 első hónapjaiban valósult meg. A legszembetűnőbb megújulásra az olvasói térben, valamint az olvasóterem bizonyos pontjain került sor. Átalakult a kölcsönzőpult, továbbá két újabb tájékoztatást szolgáló téka várja az olvasókat. Az egyik TIOP-pályázat keretében beszerzett 40 korszerű számítógépet az új bútorokkal egy időben szerelték fel. Az olvasói tér esztétikusabb, modernebb környezetet kínál a könyvtárhasználóknak, egyetemi hallgatóknak.

A következő feladat – az MSZ EN ISO 9001:2009 szabvány szerinti minőségirányítási rendszer kiépítése és bevezetése a Miskolci Egyetem Könyvtár, Levéltár, Múzeumban – szintén a tavalyi év folyamán valósult meg. Egyszerűsített közbeszerzési eljárás lefolytatása után elkezdődtek a rendszer kiépítésének munkálatai, amelyek során elkészültek többek között a SWOT-elemzések, az olvasói és dolgozói elégedettségmérések, további dokumentumok és bizonylatok. A Minőségirányítási Kézikönyv és egyéb dokumentációk november végére nyertek végleges formát, decemberben zajlott a rendszer auditálása, ennek eredményeként az intézmény megkapta a tanúsítványt.

A projekt kapcsán az egyetemi könyvtárban olyan, további kisebb költségvetésű feladatokat is végrehajtottak, amelyek eredményesebbé teszik az elkövetkező időszakot, de nem igényelték közbeszerzési eljárást.

A *Szolgáltatás-népszerűsítés, nem formális képzések, programok szervezése az iskolákban a projekt teljes időtartama alatt* elnevezésű feladat során két miskolci középiskolával kötött megállapodás keretében a tanulók – feltehetően leendő egyetemi hallgatók – számára könyvtári szolgáltatások megismertetésére, népsze-

rűsítésére került sor. A könyvtárhasználatra irányuló digitális és információkeresési készségeket fejlesztő képzések a partnerintézmények tanáraival egyeztetve, igényeiket és az egyetemi könyvtár lehetőségeit összehangolva valósultak meg. Az Avasi Gimnáziumban, az Andrássy Gyula Szakközépiskolában és az egyetemi könyvtárban eddig harminc alkalommal vettek részt diákok a foglalkozásokon.

Ugyanezt a korcsoportot célozta az *Olvasás-népszerűsítő rendezvények az ifjúság számára a partneriskolákkal közös szervezésben* című projektfeladat, amelyet tematikus irodalmi összeállítások formájában szervezett meg intézményünk a középiskolásoknak. Az első műsorra 2010 márciusában, az Avasi Gimnáziumban került sor *Humor és szerelem* címmel, Lukács Sándor színművész és az Irodalmi Rádió közreműködésével. A második rendezvény az Andrássy Gyula Szakközépiskolában zajlott 2010 szeptemberében, szintén az Irodalmi Rádió rendezésében, *Kedvenc klasszikusaink és kedvenc dalaink körében* címmel Für Anikó színművész közreműködésével. A rendezvénysorozat december elején zárult az Avasi Gimnáziumban, Varró Dániel költő, műfordító *Szívdesszert* című műsorában Jenei László író, főszerkesztő beszélgetett a neves, fiatal költővel, aki felolvasott saját verseiből.

A *Kiállítások létrehozása a* muzeum.uni-miskolc.hu *honlapon az elmúlt években rendezett kiállítások digitalizált anyagából* című projektfeladat megvalósításával az intézménynek kettős célja volt: egyrészt felkelteni a könyvtárhasználók érdeklődését, másrészt még szélesebb körben megismertetni az egyetem jubileumi kiállítását. Az *Egyenes gerinccel: forradalom a Dudujka-völgyben 1956–2006 emlékkiállítás* mellett két kiállítás anyaga is elkészült: *25 éves a Miskolci Egyetem Levéltára,* illetve a *Romvári Pál emlékkiállítás.*

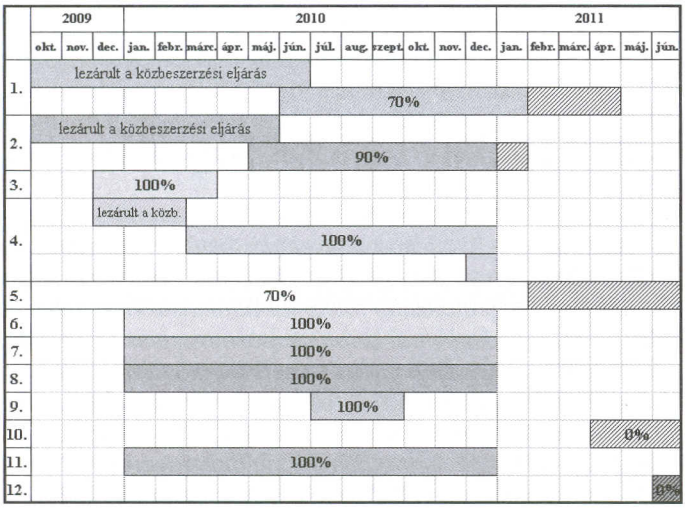
A projekt kapcsán lehetőség nyílt *öt könyvtári munkatárs könyvtár szakmai akkreditált továbbképzéseken való részvételének* finanszírozására. A könyvtáros kollégák örömmel vettek részt ezeken a tanfolyamokon, felfrissítették és bővítették szakmai tudásukat. Három kolléga végezte el az angol, illetve német szaknyelvi tanfolyamokat. Az egyik szaktájékoztató az informatikai ismereteit bővítette *A web 1.0-tól a web 2.0 felé a megváltozott internetes világban* című, egy másik kolléga a *Kiadványszerkesztési és prezentációkészítési feladatok megoldása a könyvtárban* témájú tanfolyamokon jutott hasznos ismeretekhez.

Szintén a projekt keretein belül vállalta az intézmény a *Marketingeszközök fejlesztése, könyvtári arculattervezés* elnevezésű feladatot, ennek eredményeként az egyetemi könyvtár új logót kapott, amely megjelent az új levélpapíron és prospektusokon.

Három projektfeladat megvalósítása van még hátra: *A portálok, honlapok fordítása* angol, illetve német nyelvre, valamint a két *zárórendezvény* megrendezése.

A projektfeladatok megvalósításának időbeli csúszása és egy számviteli probléma miatt szükségessé vált a támogatási szerződés módosításának kérelmezése. 2010. szeptember 21-én lépett hatályba a módosítás, ennek következtében a projekt várható befejezése 2011. június 30-ra tolódott.

A projektre vonatkozó *tájékoztatási kötelezettségnek* eleget téve, 2009 őszén a könyvtár épületében, a földszinten, jól látható helyen kihelyeztek egy „C" típusú emlékeztető táblát. Az év november végén sajtótájékoztatóra került sor. A projekt honlapjának frissítése folyamatos; elérhetősége: *http://www.lib.uni-miskolc.hu/palyazat/tamop324/index.html*

A táblázatban sorszámmal feltüntetett feladatok elnevezése és megvalósításuk aktuális állapota százalékban:

1. Országos cikkarchívum fejlesztése, a Miskolci Egyetem Könyvtár, Levéltár, Múzeum adatbázis szoftvereinek továbbfejlesztése, az Országos Széchényi Könyvtár adatbázisaival (EPA, HUMANUS) történő összehangolása, adatbázisainak adatfeltöltése
2. Tematikus egyetemi gyűjtemények oktatási és kutatási webportáljának létrehozása és feltöltése
3. Könyvtári bútorok beszerzése
4. Az MSZ EN ISO 9001:2009 szabvány szerinti minőségirányítási rendszer kiépítése és bevezetése a Miskolci Egyetem Könyvtár, Levéltár, Múzeumban és a tanúsítás megszerzése
5. Szolgáltatás-népszerűsítés, nem formális képzések, programok szervezése az iskolákban a projekt teljes időtartama alatt
6. Olvasás-népszerűsítő irodalmi rendezvények a partneriskolákkal közös szervezésben
7. Virtuális kiállítások létrehozása a muzeum.uni-miskolc.hu honlapon az elmúlt években rendezett kiállítások digitalizált anyagából
8. Öt könyvtári munkatárs részvételének biztosítása könyvtár szakmai akkreditált továbbképzéseken
9. Marketingeszközök fejlesztése, könyvtári arculattervezés
10. A portálok, honlapok fordítása
11. EPA–HUMANUS–MATARKA adatbázisok közötti adatcserék megvalósítása és az adatbázisok összehangolása (ez a feladat az országos cikkarchívum fejlesztéséhez kapcsolódott)
12. Két zárórendezvény lebonyolítása.

Végezetül meg kell jegyezni, hogy a TÁMOP-projekt olyan feladatok megvalósítását tette lehetővé, amelyek egy része egyáltalán nem – vagy csak kisebb mértékben – valósulhatott volna meg. A projekt teljes lezárásával válnak kézzelfogható eredménnyé a pályázatban megjelölt célok, amelyeken közel két évig dolgoztak a résztvevők. Az országos és helyi elektronikus könyvtári szolgáltatások fejlesztésével a Miskolci Egyetem Könyvtár, Levéltár, Múzeum korszerűbb, gyorsabb és teljesebb körű szolgáltatást nyújt majd a könyvtárhasználók számára. Az országos fejlesztéseknek köszönhetően a helyi könyvtári szolgáltatások túlmutatnak az intézmény falain, a megvalósult projekt az országos könyvtári rendszer szolgáltatásainak értékét növeli, minőségének színvonalát emeli.

Steinerné Szűcs Éva